



VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2019)0091

ELi–Singapuri investeeringute kaitse leping (resolutsioon)

Euroopa Parlamendi 13. veebruari 2019. aasta muu kui seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Singapuri Vabariigi vahelise investeeringute kaitse lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (07979/2018 – C8-0447/2018 – 2018/0095M(NLE))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (07979/2018),
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Singapuri Vabariigi vahelise investeeringute kaitse lepingu eelnõu (07980/2018),
- võttes arvesse taotlust nõusoleku saamiseks, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõikele 4 ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v (C8-0447/2018),
- võttes arvesse 23. aprilli 2007. aasta juhiseid läbirääkimisteks vabakaubanduslepingu üle Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) liikmesriikidega,
- võttes arvesse nõukogu 22. detsembri 2009. aasta otsust alustada üksikute ASEANi liikmesriikidega, eesotsas Singapuriga, kahepoolseid läbirääkimisi vabakaubanduslepingu üle,
- võttes arvesse oma 6. aprilli 2011. aasta resolutsiooni Euroopa tulevase rahvusvahelise investeerimispoliitika kohta¹,
- võttes arvesse esialgsete läbirääkimisjuhiste muutmist 12. septembril 2011. aastal, et volitada komisjoni investeeringute küsimustes läbi rääkima,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrust (EL) nr 1219/2012, millega kehtestatakse üleminekukord liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste kahepoolsete investeerimislepingute jaoks²,
- võttes arvesse oma 5. juuli 2016. aasta resolutsiooni uue kaugeleavaatava ja

¹ ELT C 296 E, 2.10.2012, lk 34.

² ELT L 351, 20.12.2012, lk 40.

- innovaatilise tulevase kaubandus- ja investeerimisstrateegia kohta¹,
- võttes arvesse komisjoni 14. oktoobri 2015. aasta teatist „Kaubandus kõigile: vastutustundlikuma kaubandus- ja investeerimispoliitika poole“ (COM(2015)0497),
 - võttes arvesse Euroopa Kohtu 16. mai 2017. aasta arvamust menetluses 2/15², mida nõudis komisjon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 11 alusel 10. juulil 2015,
 - võttes arvesse oma 4. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni ELi panuse kohta siduva ÜRO vahendi loomisse rahvusvaheliste korporatsioonide ja muude piiriüleste tunnustega ettevõtjate tegevuse reguleerimiseks inimõiguste osas³,
 - võttes arvesse ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni läbipaistvuseeskirju, mida kohaldatakse lepingul põhinevate investori ja riigi vaheliste vahekohtumenetluste suhtes,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle V jaotist liidu välistegevuse kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti viiendat osa ja selle esimest, teist ja viiendat jaotist, iseäranis artiklit 207 koos artikli 218 lõike 6 punkti a alapunktiga v,
 - võttes arvesse oma 13. veebruari 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni⁴, mis käsitleb otsuse eelnõu,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 99 lõiget 2,
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit (A8-0049/2019),
- A. arvestades, et EL ja Singapur järgivad ühiseid põhiväärtusi, sh demokraatia, õigusriiki, inimõiguste austamine, kultuuriline ja keeleline mitmekesisus ning kindel veendumus järgida mitmepoolses kaubandussüsteemis reeglitel põhineva kaubanduse põhimõtteid;
- B. arvestades, et EL on maailma suurim välismaiste otseinvesteeringute saaja ja allikas;
- C. arvestades, et Singapur on suuruselt kaheksas ELi välismaiste otseinvesteeringute sihtkoht ja ASEANi piirkonnas esimene;
- D. arvestades, et Singapur on ELi ülekaalukalt suurim kaubanduspartner Kagu-Aasias ning tema kaubanduse osakaal moodustab peaaegu ühe kolmandiku ELi ja ASEANi vahelisest kaupade ja teenustega kauplemise mahust ning ligikaudu kaks kolmandikku kahe piirkonna vahelistest investeeringutest; arvestades, et Singapuris asub rohkem kui 10 000 Euroopa äriühingu piirkondlikku kontorit ja need tegutsevad seal tavapäraselt õiguskindlas ja usaldusväärses keskkonnas;
- E. arvestades, et Singapur on Euroopa investeeringute jaoks esimene sihtkoht Aasias ja et

¹ ELT C 101, 16.3.2018, lk 30.

² Euroopa Kohtu 16. mai 2017. aasta arvamus 2/15, ECLI:EU:C:2017:376.

³ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0382.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0090.

2016. aastal ulatus kahepoolsete investeeringute maht 256 miljardi euroni;
- F. arvestades, et praegu kehtib rohkem kui 3 000 rahvusvahelist investeerimislepingut ja et ELi liikmesriigid on osalised umbes 1 400 neist;
 - G. arvestades, et see on esimene vaid investeeringute kaitseks mõeldud leping, mis on ELi ja kolmanda riigi vahel sõlmitud pärast institutsioonidevahelisi arutelusid ELi vabakaubanduslepingute uue ülesehituse üle vastavalt Euroopa Kohtu 16. mai 2017. aasta arvamusele 2/15;
 - H. arvestades, et ELi uut investeeringute kaitset ja selle jõustamismehhanismi ehk investeerimiskohtu süsteemi puudutavat käsitusviisi arvesse võttes, nõustus Singapur 2017. aastal läbi vaatama 2014. aastal kokku lepitud investeeringute kaitse sätteid ja alustas seega uuesti arutelu juba sõlmitud kokkuleppe üle;
 - I. arvestades, et leping tugineb investeeringute kaitse sätetel, mis sisalduvad ELi ja Kanada vahelises laiaulatuslikus majandus- ja kaubanduslepingus, mille Euroopa Parlament ratifitseeris 15. veebruaril 2017;
 - J. arvestades, et 6. septembril 2017 palus Belgia Euroopa Kohtu arvamust laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu investeerimiskohtu süsteemi sätete ühilduvuse kohta ELi aluslepingutega;
 - K. arvestades, et arenenud majandusega riikide tõttu, kus kohtud nõuetekohaselt toimivad, on vajadus investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise mehhanismide järele vähem oluline, kuigi need mehhanismid võivad tagada vaidluste kiirema lahendamise; arvestades siiski, et sõltumatu mitmepoolse investeerimiskohtu loomine suurendaks usaldust süsteemi vastu ja suurendaks õiguskindlust;
 - L. arvestades, et lepinguga asendatakse kehtivad kahepoolsed investeerimislepingud 13 ELi liikmesriigi ja Singapuri vahel, mis ei hõlma ELi investeeringute kaitse ja selle jõustamismehhanismi (investeerimiskohtu süsteemi) uut käsitusviisi;
 - M. arvestades, et lepinguosalistel soovivad luua mitmepoolse investeerimiskohtu ja et Euroopa Parlament toetab seda algatust kindlalt;
 - N. arvestades, et 20. märtsil 2018 võttis nõukogu vastu läbirääkimisjuhised, millega volitatakse komisjoni pidama ELi nimel läbirääkimisi mitmepoolse investeerimiskohtu loomise konventsiooni üle; arvestades, et need läbirääkimisjuhised on avalikuks tehtud;
 - O. arvestades, et EL on sõlminud Vietnamiga sarnase investeeringute kaitse lepingu, mille komisjon võttis vastu 17. oktoobril 2018;
1. väljendab heameelt ELi investeeringute kaitse ja selle jõustamismehhanismi uue käsitusviisi üle, millega asendatakse nii vastuoluline investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise mehhanism, kõrvaldades ühtlasi mõned selle puudused, kui ka ELi liikmesriikide kehtivate kahepoolsete investeerimislepingute käsitusviisid;
 2. peab väga oluliseks, et lepinguga kindlustatakse investeeringute kaitse, läbipaistvuse ja vastutuse kõrge tase, tagades samal ajal lepinguosalistel õiguse reguleerida kõigil valitsustasanditel ja püüelda avaliku poliitika õiguspäraste eesmärkide poole, nagu

rahvatervis ja keskkonnakaitse; rõhutab, et kui üks lepinguosaline peaks reguleerima viisil, mis mõjub investeringule kahjulikult või on vastuolus investori kasumiootustega, ei tähenda see iseenesest investeringute kaitse standardite rikkumist ning sellest ei tulene mingit hüvitamise kohustust; rõhutab, et leping ei tohi mingil viisil piirata sotsiaalpartnerite sõltumatust ja ametiühingute õigusi;

3. rõhutab, et lepinguga tagatakse, et ELi investoreid Singapuris ei diskrimineerita Singapuri investoritega võrreldes ning et ELi investoreid kaitstakse ebaseadusliku sundvõõrandamise eest;
4. tuletab meelde, et investeerimiskohtu süsteem näeb ette, et luuakse alaline esimese astme investeerimiskohus ja apellatsioonikohus, mille liikmetel peab olema kvalifikatsioon, mis on võrreldav Rahvusvahelise Kohtu kohtunike omaga, sealhulgas teadmised rahvusvahelisest avalikust õigusest ja mitte üksnes kaubandusõigusest, ning mis peavad huvide konflikti ärahoidmiseks loodud siduvat tegevusjuhust järgides vastama rangetele sõltumatuse, aususe ja eetilise käitumise reeglitele;
5. tunneb heameelt asjaolu üle, et kohtumenetluste suhtes kohaldatakse läbipaistvuseeskirju, kohtudokumendid on avalikult kättesaadavad ning kohtuistungid on avalikud; on veendunud, et suurem läbipaistvus aitab muuta süsteemi avalikkuse jaoks usaldusväärseks; kiidab heaks põhjuste välja selgitamise, mille alusel investor saab nõude esitada ja mis tagab protsessi suurema läbipaistvuse ja õigluse;
6. rõhutab, et kolmandatel isikutel, nagu töö- ja keskkonnakaitseorganisatsioonidel, ei ole kohtus kaebeõigust ning nad ei saa seetõttu asjaomaste pooltena osaleda investorite kohustuste järelevalves, kuid nad saavad osaleda investeerimiskohtu süsteemi menetlustes *amicus curiae* kokkuvõtete esitamise kaudu; rõhutab asjaolu, et investeerimiskohus kujutab endast eraldiseisvat süsteemi, mis on mõeldud vaid välisinvestoritele;
7. toonitab, et meelepärase kohtu valimine ei ole lubatud ning et mitut paralleelset menetlust tuleb vältida;
8. tuletab meelde, et kokkulepe põhineb suures osas laiaulatuslikus majandus- ja kaubanduslepingus sisalduvatel investeringute kaitse sätetel, kuna see hõlmab kokkuleppe sõlmimise hetkel sätteid endiste kohtunike kohustuste, huvide konflikti ärahoidmise tegevusjuhendi ning täielikult toimiva apellatsioonikohtu kohta;
9. kiidab heaks Singapuri võetud kohustuse sellise mitmepoolse investeerimiskohtu, avaliku ja sõltumatu rahvusvahelise kohtu loomiseks, millel on volitused lahendada investeerimisalaseid vaidlusi investorite ja riikide vahel, kes on tunnistanud kohtu pädevust nende kahepoolsete investeerimislepingute suhtes, ning mille lõppeesmärk peab olema reformida praegust tasakaalutut, kallist ja killustunud investeringute kaitse süsteemi ning see asendada; peab lepingut oluliseks eelduseks selle eesmärgi saavutamiseks; ergutab komisjoni jätkama jõupingutuste tegemist, et kaasata kolmandad riigid võimalikult kiiresti mitmepoolse investeerimiskohtu loomisse;
10. kiidab heaks nõukogu otsuse avalikustada 20. märtsi 2018. aasta läbirääkimisjuhised mitmepoolse investeerimiskohtu kohta ning kutsub nõukogu üles avalikustama kõik varasemad ja tulevased kaubandus- ja investeerimislepinguid käsitlevad läbirääkimisjuhised kohe pärast nende vastuvõtmist, et suurendada läbipaistvust ja

avalikku kontrolli;

11. rõhutab asjaolu, et leping asendab kehtivad ELi 13 liikmesriigi ja Singapuri vahel sõlmitud kahepoolsed investeerimislepingud ning tagab niiviisi suurema sidususe kui kahepoolsed investeerimislepingud, mis põhinevad aegunud investeeringute kaitse sätetel ja mis sisaldavad investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamist; rõhutab, et lepinguga luuakse ka uued õigused investorite nõuete jaoks ülejäänud 15 liikmesriigis; rõhutab, et toimivad liikmeriikide kohtud on peamine valikuvõimalus investorite vaidluste lahendamiseks, kuid on seisukohal, et leping on oluline samm investeeringute kaitset ja vaidluste lahendamist käsitlevate ülemaailmsete eeskirjade reformimisel;
12. peab kahetsusväärseks, et puuduvad investorite vastutust käsitlevad sätted ning rõhutab sellega seoses ettevõtjate sotsiaalse vastutuse tähtsust; kutsub komisjoni üles kaaluma konfliktimineraale ja puiduvaldkonda käsitlevatele õigusaktidele sarnaste õigusaktide kehtestamist näiteks rõivatööstuse valdkonnas; tuletab meelde, kui olulised on OECD suunised rahvusvahelistele ettevõtetele ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted;
13. märgib, et puudub üldine lähenemisviis, mille kohaselt ettevõtted järgiksid inimõigusi käsitlevaid õigusakte ja olemasolevaid õiguskaitsemehhanisme; võtab teadmiseks töö, mille on siduva ÜRO akti välja töötamiseks algatanud ÜRO valitsustevaheline avatud tööruhm, mis käsitleb rahvusvaheliste korporatsioonide ja teiste äriettevõtete tegevust seoses inimõigustega; kutsub komisjoni ja ELi liikmesriike üles selles algatuses aktiivselt osalema;
14. julgustab komisjoni jätkama tööd selle nimel, et muuta investeerimiskohtu süsteem kättesaadavamaks eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ja väiksematele ettevõtetele;
15. kutsub komisjoni ja Singapuri üles leppima kokku rangemates sanktsioonides juhuks, kui kohtu liige ei järgi tegevusjuhendit, ning tagama, et need hakkaksid kehtima kohe pärast lepingu jõustumist;
16. leiab, et kõnealuse lepingu heakskiitmine annab ELile rohkem mõjuvõimu, et pidada sarnaste lepingute üle läbirääkimisi teiste ASEANi riikidega ja kehtestada sarnased investeeringute kaitse eeskirjad kogu selles piirkonnas;
17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa välisteenistusele, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Singapuri Vabariigi valitsusele ja parlamendile.